

Beleidsvoorstel

Datum van schrijven: 30/10/2023

Beleidsvoorstel richt zich tot verkiezingen van 9 juni 2024

- Europese verkiezingen
- federale verkiezingen
- regionale verkiezingen

13 oktober 2024: lokale verkiezingen

- provincieraadsverkiezingen
- gemeenteraadsverkiezingen

- Alle niveau's (van Schumanplein over wetstraat tot dorpsstraat)

KLIMAATMITIGATIE EN CONVENANT ENTERISCHE EMISSIES

Verruim de focus van het Convenant Enterische Emissies van methaan naar CO₂

BELEIDSVORSTEL, DE OPLOSSING

De focus in het Convenant Enterische emissies ligt op de reductie van methaan geproduceerd door de runderen. Aangezien uiteindelijk in de klimaatboekhouding wordt gerekend met CO₂eq is het aangewezen niet enkel de focus te leggen op methaanreductie, maar breder te kijken naar een reductie van de CO₂ footprint van bedrijven. Dit laat melkveebedrijven toe om, naast voedermaatregelen, op meerdere punten in hun bedrijfsvoering (mestbeheer, bodembeheer, ...) zo efficiënt en effectief mogelijk te sturen naar minder broeikasgasuitstoot. Om de reductiedoelstellingen te realiseren is volgende aanpak noodzakelijk:

1. Rol de berekening van individuele klimaatscans op alle Vlaamse melkveebedrijven uit de volgende jaren, mede gestimuleerd vanuit de overheid en zuivelsector: De resultaten van de scan vormen het basisinzicht om in te zetten op reducerende maatregelen.
2. Reken de resultaten van de individuele klimaatscans door in de Vlaamse klimaatboekhouding. Dit is mogelijk indien de Vlaamse klimaatboekhouding evolueert van een forfaitaire benadering met het Tier 2 model naar meer gedetailleerde benadering met het Tier 3 model. Dit laat toe om de inspanningen van individuele melkveehouders inzichtelijk te maken en te honoreren. Deze aanpak maakt het ook mogelijk om sectordoelstellingen te vertalen naar bedrijfsdoelstellingen, wel steeds rekening houdend met de globale evoluties in de sector (bv. de uitstroom van veehouders uit de sector omwille van leeftijd) of effecten van ander beleid (bv. stikstofbeleid).
3. Beloon de individuele inspanningen van bedrijven die voorlopen en reducties hebben gerealiseerd: zorg minstens dat bedrijven die hun uitstoot hebben teruggebracht onder een vast te stellen reductieniveau, vrijgesteld worden van eventuele toekomstige bijkomende reductiemaatregelen of een verplichte afbouw van hun veestapel indien sectordoelen niet bereikt zijn.

ALGEMEEN KADER EN TOELICHTING

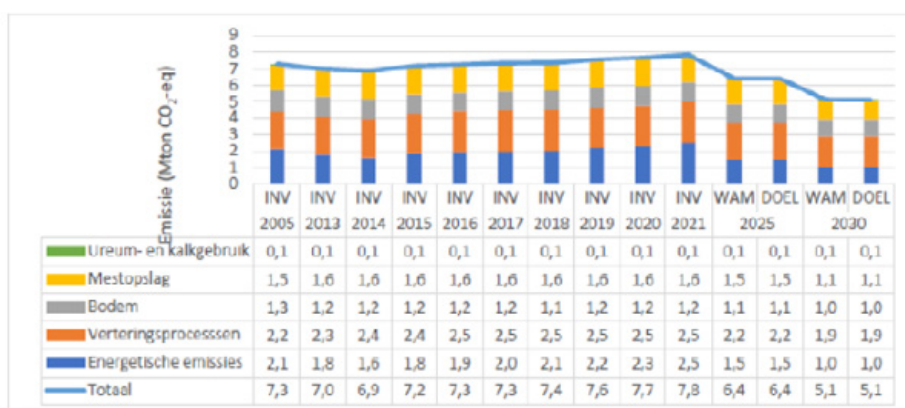
In het Vlaams Klimaat- en Energieplan (VEKP) streeft Vlaanderen de doelstelling na om tegen 2030 zijn broeikasgasemissies in de ESR-sectoren (transport, gebouwen, landbouw, kleinere industriële installaties en afval) te reduceren met 40% ten opzichte van 2005. Voor de landbouwsector is dit vertaald naar een specifieke doelstelling om de broeikasgasemissies terug te dringen met 30% tegen 2030. Hierbij wordt gekeken naar de enterische emissies, emissies uit mestopslag, bodememissies en energetische emissies. Naast het VEKP onderschreef Vlaanderen in 2021 ook de Methaan Pledge, waarbij het zich engageert om de methaanuitstoot tegen 2030 met 30% te reduceren ten opzichte van 2020.

Om deze doelstellingen te realiseren, is de sector in 2019 via het Convenant Enterische emissies het engagement aangegaan om deze emissies (afkomstig van de pensvertering van de koeien) terug te dringen en een reductie te realiseren tegen 2030. Binnen het Convenant wordt ingezet op management (minder aandeel jongvee, langleeftbaarheid koeien, ...) en voedermaatregelen (Bovaer, nitraat, geëxtrudeerd lijnzaad, ...) om de emissies terug te dringen. Door de evolutie van vooral de melkveestapel sinds het wegvallen van de melkquota moeten er op korte termijn belangrijke broeikasgasreducties gerealiseerd worden door de melkveehouders. Hierbij is het noodzakelijk om de focus in het Convenant te verbreden naar een reductie van CO₂ ipv enkel methaan. Dit biedt de melkveehouders de mogelijkheid om op bedrijfsniveau te sturen op meerdere parameters dan enkel specifieke methaanreducerende voedermaatregelen. Hiermee wordt beter afgestemd met onze omliggende landen. Bovendien zijn klimaatscans (bv. Klimrek) beschikbaar die wetenschappelijk onderbouwd zijn. Een verruiming van de focus naar CO₂ biedt de mogelijkheid om, mede door financiële stimulansen vanuit zuivelbedrijven, een uitrol van deze scans naar alle melkveehouders te realiseren zodat ze allen aan de slag kunnen gaan met reductiemaatregelen. Want doelstellingen realiseren moet je samen met en gedragen door de sector doen. Het is hierbij noodzakelijk dat de (individuele) bedrijfsresultaten van melkveehouders via deze scans ook gehonoreerd worden in de Vlaamse klimaatboekhouding zodat veehouders die reeds voldoende inspanningen leveren vrijgesteld worden van eventuele bijkomende toekomstige maatregelen.

CONTEXT EN ANALYSE

VASTSTELLINGEN

Uit de evolutie van de veestapel blijkt dat de totale rundveestapel met 3,5% gedaald is tussen 2005 en 2025. Bij de zoogkoeien zien we een afname van 26% van de dieren tussen 2005 en 2021. Maar sinds het wegvallen van de melkquota is een evolutie geweest in het aantal melkkoeien. Dit aantal is met 20% gestegen in 2021 tov 2005. Tegelijkertijd is door de stijgende melkproductie per koe de CH₄-emissiefactor voor melkkoeien ook fors gestegen van 109 kg/dier naar 133 kg/dier. Hierdoor zijn de methaanemissies met bijna 48% gestegen, waardoor de reductie-inspanning nog groter wordt.

Overzicht reële emissies, WAM-prognoses en sectorale doelstellingen sector landbouw 2005-2030

Sinds de goedkeuring van het Convenant in 2019 zijn de eerste 2-3 jaar opgegaan in het ontwikkelen, wetenschappelijk afdrukken, praktisch implementeerbaar en controleerbaar maken van (voeder) maatregelen. De meeste voedermaatregelen en producten zijn pas sinds 2022 effectief beschikbaar voor veehouders en is er voor het eerst op grotere schaal gesensibiliseerd en geïnformeerd over de maatregelen in 2023.

De pre-ecoregeling en ecoregeling kenden in 2022 en 2023 slechts een beperkt succes bij de veehouders omdat enerzijds de communicatie laat op gang is gekomen door het laattijdige GLB 2023-2027 en anderzijds zijn veehouders wat terughoudend en onzeker omtrent de impact van de voeders/ additieven op de gezondheid van hun dieren op langere termijn.

Aantal inschrijvingen	Maatregel	2022	2023
	Bierdraf-koolzaadschroot	31	19
	Geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad	17	10
	3-NCP	13	20
	Koolzaadvet	6	21
	Nitraat melkvee	1	1
	Nitraat vleesvee	-	2
	Combinatie nitraat en lijnzaad	-	1
	Combinatie nitraat en koolzaadvet	-	1
	Totaal	68	75

Bovendien zijn de huidige financiële incentives via de ecoregeling ontoereikend om de meerkost van een aantal producten te dekken. Bovendien is er terughoudendheid om met ecoregelingen aan de slag te gaan omwille van de controles en bijkomende administratieve lasten.

Door het feit dat we werken met sectordoelestellingen is er ook weinig druk voor individuele veehouders om met maatregelen aan de slag te gaan op korte termijn.

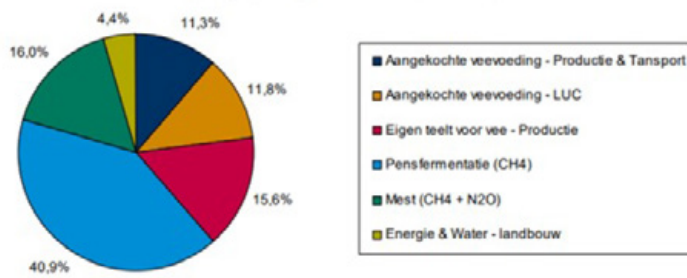
Tot slot heerst ook bij veel veehouders onzekerheid over de toekomst van hun bedrijf in het kader van het stikstofdossier.

Anderzijds wordt de carbonfootprint van melkveebedrijven steeds belangrijker voor de zuivelbedrijven. In het kader van de Corporate Sustainability Reporting directive moeten zuivelbedrijven hun inspanningen op het vlak van klimaat rapporteren aan hun afnemers. De individuele carbonfootprint berekeningen van hun melkveeveraars zullen mee de basis vormen voor deze rapportering. Via het klimaatcharter engageren de BCZ-leden zich mee om de klimaatscans naar alle melkveehouders uit te rollen en reducerende maatregelen mee (financieel) te stimuleren naar hun melkveehouders. Dit zal cruciaal zijn om melkveehouders mee te bewegen. Ook wil MilkBE mee instaan voor het toekomstig beheer en de uitrol van Klimrek klimaatscan. Deze aanpak vanuit de sector zal mede bepalend zijn in het behalen van de voorgestelde sectorale reductiedoelstellingen. Het potentieel van deze aanpak wordt bijvoorbeeld bewezen door het Convenant ter reductie van antibiotica. Hier heeft de sector ook een forse antibioticareductie gerealiseerd.

In Vlaanderen zijn we één van de enige (deel)lidstaten die met het Convenant Enterische emissies zo hard focust op de methaan uitstoot van de runderen. In andere EU-landen kijkt men naar de totale CO2 uitstoot van de bedrijven, Een focus op CO2, eerder dan op enkel op methaan en voedermaatregelen, laat ook toe voor internationale zuivelbedrijven om meer in te zetten op stimulansen voor hun melkveehouders. Ze zijn vaak terughoudend om enkel op methaan reducerende voedermaatregelen te stimuleren.

Bovendien blijkt uit de studie (Toepassen van de Carbon Footprint methodologie op Vlaamse veehouderijproducten) van ERM en de UGent in opdracht van het Departement Landbouw van 2011 blijkt dat de enterische emissies 41% van de totale carbonfootprint. Dit wordt bevestigd door de huidige resultaten uit de Klimrek tool. Inzetten op voedermaatregelen zal ook bij een verruiming van de focus methaan naar CO2 belangrijk blijven. Hierdoor worden ook de doelstellingen van de Methaan Pledge die Vlaanderen onderschreven heeft niet uit het oog verloren.

Melk - bijdrage per kg rauwe melk (incl LUC)

Tot slot voorziet het VEKP een evaluatie van het Convenant Enterische emissies in de loop van 2024. Als we niet op schema zitten om de reductiedoelstellingen te halen, zullen bijkomende maatregelen voorzien worden voor de sector. Het onderstaand beleidsvoorstel kan een invulling geven aan de eventuele bijkomende maatregelen.